مجله علوم پزشکی رازی دوره ۳۱، شماره پیوسته ۱۴۷، ۲۳ آبان ۱۴۰۳ https://doi.org/10.47176/rjms.31.147

مقاله پژوهشی

پیش بینی انسجام زناشویی براساس الگوهای ارتباطی در زوجین مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره خانواده شهر کرمان

سارا محمدی: دانشجوی دکتری، گروه آموزشی روانشناسی، واحد زرند، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

حمید ملایی زرندی: استادیار، گروه آموزشی روانشناسی، واحد زرند، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران (*نویسنده مسئول) hamid.molayi@gmail.com

فرشید خسروپور: استادیار، گروه آموزشی روانشناسی، واحد زرند، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

چکیده

زمینه و هدف: انسجام و همبستگی پدیده‌ای است که بر اساس آن در سطح یک گروه و خانواده یا یک جامعه اعضا به یکدیگر وابسته و به‌طور متقابل نیازمند یکدیگر می‌شوند. بنابراین هدف از انجام این پژوهش پیش‌بینی انسجام زناشویی براساس الگوهای ارتباطی در زوجین مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره خانواده شهر کرمان در سال ۱۴۰۱ بود .

روش کار: پژوهش حاضر از نوع طرح های همبستگی مبتنی بر روش مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری آن کلیه مراجعه کنندگان به کلینیک‌های مشاوره خانواده شهر کرمان در بازه زمانی ۶ ماه اول (بهار و تابستان) سال ۱۴۰۲ بوده که برای محاسبه حجم نمونه به ادبیات پژوهشی مرتبط با روش آماری SEM مراجعه شد. با در نظر گرفتن نظریه تاپاچنیک و فیدل (۲۰۰۷)، حجم نمونه، ۳۸۶ نفر که شرایط ورود به تحلیل را داشتند انتخاب که از هشت کلینیک روان‌شناختی شهر کرمان به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب شد. ابزار پرسشنامه الگوهای تعاملی زوجین فیتزپاتریک و ریچی (۱۹۹۴)، مقیاس انسجام زناشویی گراهام اسپانیر (۱۹۷۶) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش معادلات ساختاری و با استفاده از نرم افزار AMOS استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان دهنده اثر افزایشی (مستقیم) و معنادار مولفه الگوی ارتباطی همنوایی و گفت و شنود بر انسجام زناشویی است یعنی با افزایش مولفه الگوی ارتباطی گفت و شنود و الگوی ارتباطی همنوایی در میان زوجین مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره خانواده، انسجام زناشویی میان آن‌ها افزایش پیدا می‌کند. بر اساس مقدار ضریب تعیین (R2)، ۱۳ درصد از تغییرات انسجام زناشویی توسط الگوی ارتباطی گفت و شنود و ۳۱ درصد از تغییرات انسجام زناشویی در میان زوجین مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره خانواده توسط مولفه الگوی ارتباطی همنوایی تبیین می‌گردد.

نتیجه‌گیری: نتایج تحقیق نشان می‌دهد که الگوهای ارتباطی گفت‌وشنود و همنوایی تأثیر مستقیم و معناداری بر انسجام زناشویی دارند. این تأثیر نشان‌دهنده اهمیت شیوه‌های ارتباطی در روابط زوجین است. همچنین می‌توان نتیجه گرفت که توجه به تقویت مهارت‌های ارتباطی در این دو بعد، به‌ویژه در محیط‌های مشاوره‌ای، می‌تواند به‌عنوان راهبردی مؤثر برای بهبود روابط زوجین به کار گرفته شود.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

کلیدواژه‌ها

انسجام زناشویی،

الگوهای ارتباطی،

گفت و شنود،

همنوایی DREEM

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۱۱

تاریخ چاپ: ۱۴۰۳/۰۸/۲۳

شیوه استناد به این مقاله:

Mohammadi S, Molayi Zarandi H, Khosropour F. Prediction of Marital Cohesion Based on Communication Patterns in Couples Referring to Family Counseling Clinics in Kerman. Razi J Med Sci. 2024(13 Nov);31.147.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the CC BY-NC-SA 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.en).

*انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 4.0 صورت گرفته است.

Razi Journal of Medical Sciences. 2024(13 Nov);31.147. https://doi.org/10.47176/rjms.31.1476

Original Article

Prediction of Marital Cohesion Based on Communication Patterns in Couples Referring to Family Counseling Clinics in Kerman

Sara Mohammadi: Department of Psychology, Zarand Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran
Hamid Molayi Zarandi: Assistant Professor Department of Psychology, Zarand Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran (* Corresponding Author) hamid.molayi@gmail.com
Farshid Khosropour: Assistant Professor Department of Psychology, Zarand Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran

Abstract

Background & Aims: Coherence is the feeling of solidarity, bond, and emotional commitment that members of a family have towards each other. Cohesion is defined as a feeling of emotional closeness with other people. According to him, two qualities related to family cohesion include commitment and time spent by members for each other, which are the main characteristics of members' participation. According to Lingren's opinion, participation in the family is the most important component of cohesion, which is a combination of the two characteristics of commitment and time. The meaning of commitment, responsibility and desire to spend time and energy in family activities and also prevent the negative impact of factors such as job issues in it. Another dimension of cohesion is spending time and being together among family members. Families that are strong in this regard regularly consider plans and times for group activities. Family cohesion is described as the emotional togetherness of family members apart from their individuality. Most researchers define cohesion as the family's ability to balance members' relationships with each other and maintain their independence. Research shows that one of the effective variables in marital cohesion is communication patterns in couples. The process of exchanging information and conveying meanings is such that the receiver receives it, in other words, communication is the transfer of the desired meanings and concepts from the sender to the receiver. Therefore, the purpose of this research was to predict marital cohesion based on communication patterns in couples referring to family counseling clinics in Kerman city in 2022.

Methods: The current research was a type of correlation design based on the structural equation modeling method. The statistical population was all those who referred to the family counseling clinics of Kerman City in the first 6 months (spring and summer) of 1402. To calculate the sample size, the research literature related to the SEM statistical method was referred to. Taking into account the theory of Tapachnik and Fidel (2007), the sample size was 386 people who met the conditions to enter the analysis, who were selected from eight psychological clinics in Kerman City by random cluster sampling. The instrument was Fitzpatrick and Ritchie's (1994) couple interaction pattern questionnaire, and Graham Spanier's marital cohesion scale (1976). The structural equation method was used for data analysis using AMOS software.

Results: The results show an incremental (direct) and significant effect of the component of the communication pattern of conformity and dialogue on marital cohesion, that is, with the increase of the component of the communication pattern of dialogue and listening and the communication pattern of conformity among couples referring to family counseling clinics, marital cohesion between They increase. Based on the coefficient of determination (R2), 13% of the changes in marital cohesion are explained by the dialogue communication pattern, and 31% of

Keywords
Marital Cohesion,
Communication Patterns,
Dialogue,
Harmony

Received: 02/03/2024
Published: 13/11/2024

the changes in marital cohesion among couples referring to family counseling clinics are explained by the component of the conformity communication pattern.

Conclusion: The results of the research show that communication patterns of dialogue and agreement have a direct and significant effect on marital cohesion. This effect shows the importance of communication methods in couples' relationships. It can also be concluded that paying attention to strengthening communication skills in these two dimensions, especially in counseling environments, can be used as an effective strategy to improve couples' relationships. Communication skills include: listening, understanding the message, controlling emotions, decisiveness in words, and insight into the communication process as predictors of marital cohesion. Marital cohesion is the result of disclosing intimate issues and sharing intimate experiences. Communication is the only and It is the most effective method that can bring coherence to the relationship. He considers communication training to be the most effective way of enriching marital relations; because the depth of communication that couples create in their relationships depends on their ability to, explicitly, and effectively communicate their thoughts, feelings, needs, desires, and wishes. Good communication creates deep intimacy; while bad communication destroys the commitment and positive aspects of the relationship. When discussing and discussing, troubled couples are often in a hurry; criticize and avoid and want to change each other and do not listen to each other consistently when talking about problems, avoid discussing their marital problems, and respond to their spouse's negative behaviors based on the "Law of Revenge, Compensation and Retaliation"; As a result, the range of arousal and its abundance in married life causes the satisfaction of the relationship to disappear. Spouses who use the model of constructive communication in their marital relations, in case of disputes and marital problems in various fields, they look for paths that will provide them with a suitable solution, and for this reason, these spouses avoid irrational and aggressive reactions and They avoid marital violence and try to solve their marital problems through compromise and dialogue. On the other hand, spouses who have experiences of unresolved conflicts do not feel in love and distance themselves emotionally from each other.

Conflicts of interest: None
Funding: None

Cite this article as:
Mohammadi S, Molayi Zarandi H, Khosropour F. Prediction of Marital Cohesion Based on Communication Patterns in Couples Referring to Family Counseling Clinics in Kerman. Razi J Med Sci. 2024(13 Nov);31.147.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the CC BY-NC-SA 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.en).

*This work is published under CC BY-NC-SA 4.0 licence.

مقدمه

انسجام و همبستگی پدیده ای است که بر اساس آن در سطح یک گروه و خانواده یا یک جامعه اعضا به یکدیگر وابسته و به طور متقابل نیازمند یکدیگر می‌شوند (۱). انسجام، احساس همبستگی، پیوند و تعهد عاطفی است که اعضای یک خانواده نسبت به هم دارند (۲). انسجام به صورت احساس نزدیکی عاطفی با افراد دیگر تعریف می شود (۳)، از نظر او دو کیفیت مربوط به انسجام در خانواده، مشتمل بر تعهد و وقت گذاشتن اعضا برای یکدیگر است که از ویژگی‌های اصلی مشارکت اعضا محسوب می‌شود (۴). بر اساس نظر لینگرن مشارکت در خانواده، مهمترین مولفهٔ انسجام است که از دو ویژگی تعهد و وقت گذاشتن ترکیب شده است. منظور از تعهد، مسئولیت پذیری و میل به صرف وقت و انرژی در فعالیت های خانواده و همچنین ممانعت از تاثیر منفی عواملی چون مسائل شغلی در آن می‌باشد. بعد دیگر انسجام، وقت گذاشتن و با هم بودن در بین اعضای خانواده است. خانواده‌هایی که در این زمینه قوی هستند، به طور مرتب برنامه ها و زمان هایی برای فعالیت های گروهی در نظر می‌گیرند (۵). انسجام خانواده به عنوان باهم بودن عاطفی اعضای خانواده جدای از فردیت آنها توصیف می‌شود (۶). بیشتر محققان انسجام را به عنوان توانایی خانواده در متعادل کردن روابط اعضا با یکدیگر و حفظ استقلال آنها تعریف می‌کنند (۷). پژوهش‌ها نشان می‌دهد یکی از متغیرهای موثر در انسجام زناشویی، الگوهای ارتباطی در زوجین می‌باشد (۸).

فرآیند تبادل اطلاعات و انتقال معانی به گونه‌ای هست که گیرنده آن را، دریافت می‌کند، به تعبیر دیگر ارتباط همان انتقال معانی و مفهوم مورد نظر، از فرستنده به گیرنده است (۹). براساس نظریه روابط بین فردی سالیوان (۱۹۴۲)، روابط میان فردی سالم به ایجاد و حفظ شخصیت سالم کمک می‌کنند و روابط میان فردی ناسالم، به شخصیت انسان‌ها آسیب می‌رسانند (۱۰). مشکلات زناشویی عمدتاً از مسایل اجتماعی و ناشی از ارتباط با دیگران است و ارتباطات ناسالم هسته مرکزی اکثر مشکلات زوجین را تشکیل می‌دهند، بنابراین روابط سالم و مؤثر سبب آرامش و امنیت روانی می‌گردد و روابط ناسالم اضطراب و نگرانی زوجین را افزایش می‌دهند (۱۱). بیشتر سوءتفاهم‌هایی که بین افراد پیش می‌آید، از عدم شناخت و درک نشدن پیام‌های یکدیگر به عنوان فرستنده، ناشی می‌شود. شخصیت هر فرد عبارت از تعبیر و تفسیر دیگران از رفتارهای نسبتاً پایدار وی است. تعارض در روابط وقتی بروز می کند که رفتار یک شخص با توقعات شخص دیگر جور در نیاید (۱۲). وقتی افراد از الگوهای ارتباط مؤثر استفاده می‌کنند، انتقال و درک واضحی از محتوا و قصد هر پیام دارند (۱۳). ارتباط مؤثر، فرآیندی است مداوم که در آن فرستنده و گیرنده به طور فعال دخالت داشته باشند (۱۴). رفتارهای ارتباطی مثبت افراد با شادکامی فردی و رضایت از زندگی رابطه همزمان دارد. در مقابل، پریشانی و نارضایتی از روابط، برای سلامت جسمی فرد و خانواده عامل خطر است. تحقیقات نشان داده که بین سبک های دلبستگی (ایمن، ناایمن اجتنابی، ناایمن دوسوگرا) با الگوهای ارتباطی رابطه وجود دارد (۱۵). از سوی دیگر، با در نظر گرفتن دگرگونی نظام خانواده و تغییر سبک روابط زناشویی در جامعه کنونی ایران و لزوم توجه به اهمیت ثبات و دوام ازدواج برای پیشبرد اهداف جامعه و افزایش سطح سلامت روانی آن و از سوی دیگر، با توجه به درگذار بودن جامعه ما از حالت سنتی به نوین، ضروری به نظر می‌رسد که به انسجام زناشویی که طی پژوهش‌های مختلف یکی از اصلی ترین مؤلفه‌های پایداری و دوام ازدواج است؛ توجه ویژه‌ای شود (۹). زیرا بررسی عوامل مؤثر پیش بینی کننده انسجام زناشویی که می‌تواند برای زوج هایی که مشکلاتی در باورهای ارتباطی زناشویی، سبک های دلبستگی و درگیری‌های تمایز عاطفی دارند؛ راهگشا و تسهیل کننده بازسازی نظام زندگی زناشویی آنها باشد. بر اساس نتایج پژوهش‌ها باتوجه به مشکلات خانوادگی در جامعه و بالارفتن میزان طلاق، شناسایی عوامل تأثیرگذار و مرتبط با انسجام زناشویی و برنامه‌ریزی آموزش‌های مبتنی بر این یافته‌ها میتواند در پیشگیری از اختلافات زناشویی و پر بارکردن ارتباطات میان زوجین، به ویژه افزایش انسجام زناشویی کمک نماید (۵). از آنجا که تشکیل خانواده و ازدواج در دین و فرهنگ ما نیز یک ارزش بسیار عالی می‌باشد و حساسیت زیادی نسبت به آن وجود دارد و از سوی دیگر، متغیر انسجام زناشویی در

ایران از متغیرهایی است که با وجود اهمیت بسیار در پایداری زناشویی، مورد غفلت پژوهشگران قرار گرفته است (۱۳). شناسایی عوامل مؤثر در افزایش سازگاری و حل مشکلات ارتباطی بین زوجین به منظور غنی‌تر کردن زندگی زنا شویی و سبک های دلبستگی کامل و تلاش در راستای کاهش طلاق با هر ایدئولوژی و هر مکتبی در درجه نخست اهمیت قرار دارد (۲). امید است با برازش مدل مفهومی پژوهش، که مدلی یکپارچه و به صورت همزمان متغیرهای مرتبط با انسجام زناشویی بررسی و قدمی در راستای تبیین کارآمدتر آسیب شناسی عدم انسجام زناشویی و طلاق عاطفی و تدوین روش‌های مؤثر و اثربخش درمانی برداشته شود (۱۴). لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین الگوی ساختاری بدنبال بررسی این سوال است که آیا انسجام زنا شویی براساس الگوهای ارتباطی در زوجین مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره خانواده پیش بینی می‌شود؟

روش کار

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، تحقیق کاربردی و از نظر روش جمع آوری داده‌ها از نوع تحقیقات غیرآزمایشی یا توصیفی است. این پژوهش دارای کد اخلاق IR.IAU.KERMAN.REC.1403.053 از کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان می‌باشد. تحقیق حاضر جزو طرح‌های همبستگی چندمتغیری مبتنی بر تحلیل ماتریس با روش مدل‌یابی معادلات ساختاری است. جامعه آماری آن کلیه مراجعه کنندگان به کلینیک‌های مشاوره خانواده شهر کرمان در بازه زمانی ۶ ماه اول سال ۱۴۰۲ بوده که برای محاسبه حجم نمونه به ادبیات پژوهشی مرتبط با روش آماری SEMمراجعه شد. با در نظر گرفتن نظریه تاپاچنیک و فیدل (۲۰۰۷)، حجم نمونه، ۳۸۶ نفر که شرایط ورود به تحلیل را داشتند انتخاب که از هشت کلینیک روانشناختی شهر کرمان به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب شد. ابزار پژوهش به شرح ذیل استفاده شد:

پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی: جهت کسب اطلاع از متغیرهای جمعیت شناختی مانند سن، تحصیلات، وضعیت اشتغال و وضعیت اجتماعی اقتصادی خانواده پرسشنامه ای تنظیم و جهت تکمیل به افراد تحویل داده شد.

پرسشنامه الگوهای تعاملی زوجین: این پرسشنامه توسط فیتزپاتریک و ریچی (۱۹۹۴) طراحی شده است که شامل ۲۶ پرسش است، دارای دو جهت‌گیری گفت و شنود و همنوایی می‌باشد و براساس طیف لیکرت نمره گذاری می‌شود و ۱۱گزاره اول مربوط به بعد همنوایی و ۱۵ گزاره بعد مربوط به بعد گفت و شنود است. بنابراین نمرات بعد گفت و شنود در دامنه ۰ تا ۶۰ و بعد همنوایی دردامنه ۰ تا ۴۴ قرار دارند. فیتزپاتریک و ریچی (۱۹۹۴) نشان داده‌اند که ابعاد تجدید نظر شده الگوهای ارتباطی خانواده با ابعاد ابزار قدیمی الگوهای ارتباطی خانواده و با نمرات پرسشنامه بعد ارتباطی همبستگی دارند. پایایی این ابزار در مطالعات بسیاری مورد تایید قرار گرفته است. خرده مقیاس جهت‌گیری گفت و شنود در مقایسه با خرده مقیاس جهت‌گیری همنوایی، همواره پایایی بیشتری را نشان داده است. میانگین مقدار آلفای کرونباخ در ۵ مطالعه، ۰/۸۹ بوده است. مقدار آلفای کرونباخ در مطالعات صورت گرفته در دامنه ۰/۸۴ تا ۰/۹۲ قرار داشته است. ضریب بازآزمایی برای مقیاس جهت گیری گفت و شنود، ۰/۸۴ و در مورد مقیاس جهت گیری همنوایی، ۰/۷۸ بدست آمد، همچنین مقدار آلفای کرونباخ در مورد مقیاس جهت گیری گفت و شنود، ۰/۸۷ و برای مقیاس جهت گیری همنوایی، ۰/۸۱ گزارش شده است.

پرسشنامه انسجام زنا شویی: در این پژوش از مقیاس انسجام زنا شویی گراهام اسپانیر (۱۹۷۶)، برای جمع آوری اطلاعات مربوط به انسجام زناشویی استفاده شد. این پرسشنامه قبل و بعد از اجرای آزمایش توسط زوجها تکمیل گردید. پرسشنامه انسجام زناشویی گراهام بی اسپانیر (DAS) توسط اسپانیر در سال ۱۹۷۶ منظور سنجش انسجام زن و شوهر هر دو نفری که باهم زندگی می‌کنند تنظیم شده است. تحلیل عاملی نشان می‌دهد که این مقیاس چهار بعد را می‌سنجد که عبارتند از: رضایت زناشویی، همبستگی زناشویی، توافق

زنا شویی و ابراز محبت. این مقیاس یک ابزار ۳۲ سؤالی برای ارزیابی کیفیت رابطه ی زناشـــویی از نظر زن یا شـوهر یا هر دو نفری اسـت که با هم زندگی می‌کنند. این ابزار برای دو هدف ساخته شده ا ست. می‌توان با به دســـت آوردن کل نمرات، از این ابزار برای اندازه‌گیری رضایت کلی دریک رابطه صمیمانه استفاده کرد. تحلیل عاملی نشـــان می‌دهد که این مقیاس چهار بعد رابطه را می سنجد. این چهار بعد از این قرارند: ر ضایت دونفری، همبســـتگی دو نفری، توافق دو نفری و ابراز مح بت. نمره‌ی کل مقیاس با آلفای کرانباخ ۹۶٪ از همســـانی درونی خوبی برخوردار اســـت. همســـانی درونی خرده مقیاس‌ها بین خوب تا عالی اســـت. رضـــایت دو نفری ۹۴٪، همبســـتگی دو نفری ۸۱٪، توافق دو نفری ۹۰٪ و ابراز مح بت ۷۳٪ اســـت. در این پژوهش نیز ازطریق آلفای کرانباخ پایایی این مقیاس ۹۴٪ به دســـت آمد.این مقیاس با روش های منطقی روایی محتوا چک شـــد. مقیاس ان سجام زنا شویی با قدرت تمییز دادن زوج‌های م تأ هل و مطل قه در هر ســـؤال، روایی خود را برای گروه‌های شناخته شده نشان داده ا ست. این مقیاس با روش بازآزمایی و با فاصـــله‌ی ۱۰ روز روی نمو نه‌ای متشـــکل از ۱۲۰ نفر از زوج‌ها (۶۰ مرد و ۶۰ زن) اجرا گردید و برای میزان همبســـتگی از روش گشـــتاوری پیرسون استفاده شد. ضریب همبستگی بین نمرات زوج ها طی دوبار اجرا در کل نمرات ۸۶٪، مقیاس رضـــایت ز ناشـــویی ۶۸٪، مقیاس همبســـتگی دو نفری ۷۵٪، مقیاس توافق دو نفری ۷۱٪ و مقیاس ابراز محبت ۶۱٪ به دست آمده است. مقیاس نمره‌گذاری زن و شوهر سه نوع مقیاس متفاوت رتبه بندی به د ست می‌دهد. نمرات بالاتر نشـــان دهنده‌ی رابطه بهتر و ســـازگارتر اســـت. ســـؤالات خرده مقیاس‌ها از این قرار اســـت: رضـــایت زنا شویی: ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۳۱، ۳۲؛ همبســـتگی دو نفری: ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸؛ توافق دو نفری: ۱، ۲، ۳، ۵، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵؛ ابراز محبت : ۴، ۶، ۲۹، ۳۰. نمره‌گذاری براساس مقیاس لیکرت انجام می‌شـــود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش معادلات ســـاختاری و با اســـتفاده از نرم افزار AMOS استفاده شد.

یافته‌ها

اطلا عات توصـــیفی متغیر های الگو های ارتباطی و انســـجام زناشـــویی و مولفه‌های آن‌ها شـــامل میانگین، انحراف معیار، بیشـــترین و کمترین نمره به تفکیک در جدول ۱ ارائه شـــده اســـت. در این پژوهش، شـــیوه ارزش‌گذاری ســـؤالات پر س شنامه الگوهای ارتباطی مبتنی بر طیف پنج گزینه‌ای لیکرت و پرســـشـــنامه انسجام زناشویی مبتنی بر طیف شش گزینه‌ای بود.

یکی از راه‌های بررسی توزیع داده‌ها استفاده از ضرایب چولگی و کشـــیدگی متغیرهای پژوهش اســـت. در این پیش‌فرض، داده‌هایی نرمال هســـتند که نســـبت بحرانی آن‌ها در فاصـــله (۲/۵۸,۲/۵۸-) قرار داشـــته باشـــد. همان‌گونه که در جدول ۲ مشـــاهده می‌شـــود، مقدار بحرانی ضـــریب چولگی و کشـــیدگی تمامی متغیرها در

جدول ۱- آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر		تعداد	میانگین	انحراف معیار	کمترین	بیشترین
الگوهای ارتباطی	همنوایی	۳۸۶	۲۱/۰۹	۷/۶۹	۲	۴۴
	گفت و شنود	۳۸۶	۲۸/۷۱	۱۰/۱۰	۳	۶۰
رضایت زناشویی		۳۸۶	۱۹/۵۶	۶/۶۷	۴	۴۰
همبستگی دو نفری		۳۸۶	۹/۹۴	۳/۵۹	۰	۲۰
توافق دو نفری		۳۸۶	۲۵/۲۴	۷/۶۹	۸	۵۲
ابراز محبت		۳۸۶	۷/۷۰	۲/۷۷	۰	۱۶
انسجام زناشویی		۳۸۶	۶۲/۴۵	۱۸/۵۸	۲۴	۱۲۴

جدول ۲- بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیر	کجی	نسبت بحرانی	کشیدگی	نسبت بحرانی
همنوایی	۰/۳۵۶	۰/۸۶۶	۰/۱۸۰	۰/۷۲۸
گفت و شنود	۰/۳۰۷	۲/۴۷۲	۰/۲۴۶	۰/۹۹۳
رضایت زناشویی	۰/۲۸۷	۲/۳۱۱	-۰/۰۳۲	-۰/۱۲۹
همبستگی دو نفری	۰/۳۰۶	۲/۴۶۴	-۰/۲۸۸	-۱/۱۶۳
توافق دو نفری	۰/۲۸۳	۲/۲۷۹	۰/۱۹۱	۰/۷۶۹
ابراز محبت	۰/۳۱۱	۰/۵۰۴	-۰/۱۶۰	-۰/۶۴۵

جدول ۳- شاخص‌های برازش الگوی پیشنهادی

شاخص	حد قابل‌قبول	مقدار گزارش‌شده
کای اسکوئر بهنجار شده (CMIN/DF)	برابر یا کوچک‌تر از ۳	۱/۴۹۴
شاخص نیکویی برازش (GFI)	برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۹۰۷
شاخص نیکویی برازش اصلاح‌شده (AGFI)	برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۸۹۱
شاخص برازش هنجار شده (NFI)	برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۹۲۷
شاخص برازش افزایشی (IFI)	برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۹۷۵
شاخص تاکر- لوئیس (TLI)	برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۹۷۲
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۹۷۴
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	برابر یا کوچک‌تر از ۰/۰۸	۰/۰۳۶

فاصله (۲/۵۸,۲/۵۸-) قرار گرفته است.

نتایج مدل‌سازی معادلات ساختاری ارائه شده در جدول ۳، ۴ و نمودار ۱، نشان‌دهنده اثر افزایشی (مستقیم) و معنادار مولفه الگوی ارتباطی گفت و شنود بر انسجام زناشویی (p<۰/۰۵-مقدار، β=۰/۳۶۴) است. به عبارتی می‌توان گفت با افزایش مولفه الگوی ارتباطی گفت و شنود در میان زوجین مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره خانواده، انسجام زناشویی میان آن‌ها افزایش پیدا می‌کند. بر اساس مقدار ضریب تعیین (R2)، ۱۳ در صد از تغییرات انسجام زناشویی در میان زوجین مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره خانواده توسط مولفه الگوی ارتباطی گفت و شنود تبیین می‌گردد.

بحث

نتایج نشان دهنده اثر افزایشی (مستقیم) ومعنادار مولفه الگوی ارتباطی همنوایی و گفت و شنود بر انسجام زناشویی است یعنی با افزایش مولفه الگوی ارتباطی گفت و شنود و الگوی ارتباطی همنوایی در میان زوجین مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره خانواده، انسجام زناشویی میان آن‌ها افزایش پیدا می‌کند. بر اساس مقدار ضریب تعیین (R2)، ۱۳ درصد از تغییرات انسجام زناشویی توسط الگوی ارتباطی گفت و شنود و ۳۱ درصد از تغییرات انسجام زناشویی در میان زوجین مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره خانواده توسط مولفه الگوی ارتباطی همنوایی تبیین می‌گردد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات لیی (Lei) (۲۰۲۱) (۱۵) و گانونگ (Ganong) و همکاران (۲۰۱۹) (۴) هماهنگ بوده و تایید شد. در تبین این نتیجه می‌توان گفت مهارت های ارتباطی شامل: گوش دادن، درک پیام، کنترل عواطف، قاطعیت در کلام و بینش نسبت به فرایند ارتباط به عنوان عوامل پیش بینی کننده انسجام زناشویی هستند در واقع انسجام زناشویی نتیجه افشای مسائل صمیمانه و در میان گذاشتن تجارب صمیمانه است ارتباط تنها و موثرترین شیوه‌ای است که می‌تواند در رابطه انسجام بخشد (۵). آموزش

جدول ۴- بررسی رابطه متغیرها

فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	p-مقدار
الگوی ارتباطی همنوایی← انسجام زناشویی	۰/۵۵۶	۹/۷۱۵	۰/۰۰۱

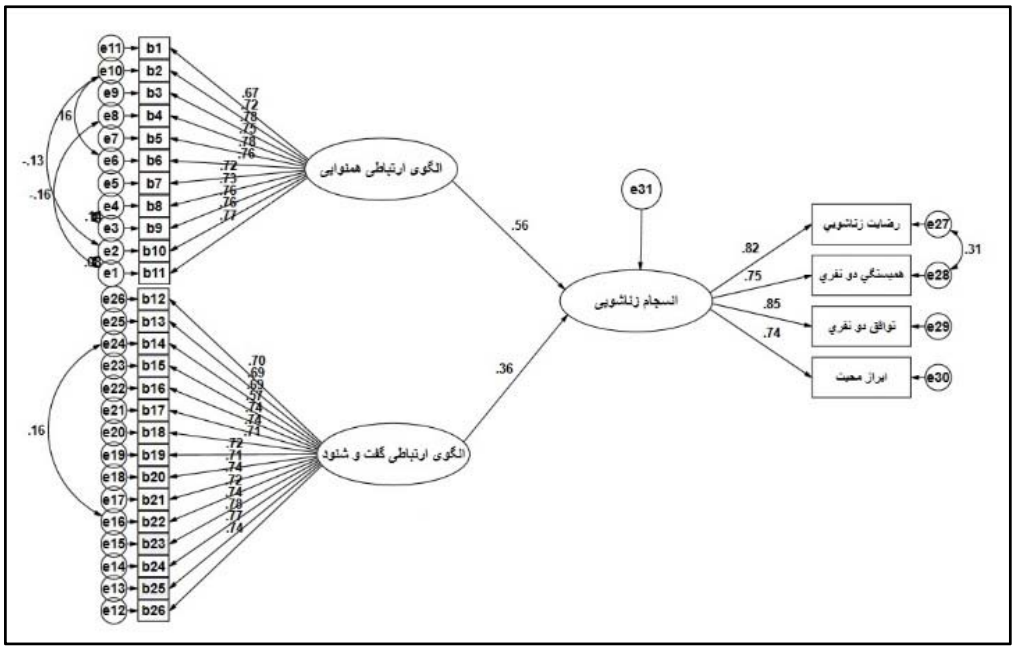

نمودار ۱- نتایج معادلات ساختاری

ارتباط را موثرترین شیوه غنابخشیدن به روابط زناشویی می‌داند؛ چون عمق ارتباطی که زوج‌ها در روابطشان ایجاد می‌کنند، به توانایی آن‌ها برای انتقال روشن، صریح و موثر افکار، احساسات، نیازها، خواسته‌ها و آرزوهایشان بستگی دارد (۱۴). ارتباط خوب، صمیمیت عمیقی ایجاد می‌کند؛ در حالی که ارتباط بد، تعهد و نکات مثبت رابطه را از بین می‌برد (۱۰).

در واقع هنگام بحث و گفتگو، زوجین آشفته غالباً عجله؛ انتقاد و اجتناب می‌کنند و می‌خواهند همدیگر را تغییر دهند و هنگام صحبت درباره مشکلات به طور مداوم به یکدیگر گوش نمی‌دهند، از بحث پیرامون مشکلات زناشویی خود طفره می‌روند و بر اساس "قانون انتقام، جبران و تلافی کردن" به رفتارهای منفی همسر خود پاسخ می‌دهند؛ در نتیجه دامنه برانگیختگی و فراوانی آن در زندگی زناشویی، باعث از بین رفتن رضایتمندی از رابطه می‌شود (۱۵). همسرانی که از الگوی ارتباط سازنده در روابط زناشویی خود استفاده می‌کنند، در صورت بروز اختلاف و مشکلات زناشویی در زمینه‌های مختلف به دنبال مسیرهایی هستند که به آنها راه حل و راهکار مناسب ارائه دهد و به همین خاطر این همسران از واکنش های غیرمنطقی و پرخاشگری و خشونت زناشویی اجتناب می‌کنند و سعی می‌کنند با مصالحه و گفتگو مشکلات زناشویی خود را حل کنند. در مقابل همسرانی که دارای تجارب تعارضات حل نشده هستند، احساس عاشق بودن ندارند و از یکدیگر فاصله عاطفی می‌گیرند و اجتناب می‌کنند (۷). این فاصله‌گیری عاطفی بر روابط زناشویی تاثیر می‌گذارد و باعث کاهش تاب‌آوری آنان در برابر مشکلات و تعارضات زندگی شان می‌شود. چنین ارتباط‌گیری در زندگی زناشویی باعث لاینحل ماندن مسائل زندگی زناشویی آنان می‌شود، تعارضات در بین آن‌ها شدیدتر شده و بحث و جدل به یک الگوی دائمی و مخرب تبدیل

می‌شود و زوجین را در برابر مشکلات زناشویی کم طاقت و ناتوان می‌سازد (۱۱). در الگوی توقع و کناره‌گیر یکی از همسران درباره مشکل بحث و گفتگو می‌کند یا به وسیله انتقاد کردن، غر زدن و پیشنهاد تغییر دادن دیگری را وادار به بحث درباره مشکل زناشویی خود می‌کند؛ این در حالی است که طرف مقابل (زن یا شوهر) می‌خواهد مشکل را تمام کند و از بحث درباره آن دوری کند (۱۰). در این الگو زمانی که یکی از زوجین می‌خواهد همسر خود را وادار به بحث در مورد مشکل زناشویی کند، همسر وی می‌خواهد مشکل را تمام شده بداند و از بحث کردن کناره‌گیری کند (۳). این شیوه ارتباطی می‌تواند مشکلات زناشویی را پیچیده‌تر باقی بگذارد و زوجین نتواند مشکلات خود را حل کنند. بنابراین وقتی زوجین با مشکلات، تعارضات و اختلافات زناشویی مواجه می‌شوند به جای اینکه باهم همکاری کنند تا مشکلات خود را حل کنند یکی در حال تلاش برای وادار کردن به بحث و گفتگو است و توقع دارد همسرش با وی گفتگو و بحث سازنده کند، اما دیگری با کناره گیری در صدد فرار از مشکل و بحث و گفتگو می‌باشد (۷). این کناره‌گیری و دوری‌گزینی یکی از همسران باعث افزایش کشمکش‌ها و تعارضات زناشویی می‌شود و منجر به این امر می‌شود که مسائل و مشکلات زناشویی حل نشده باقی ماند؛ لذا چنین زوجینی در مواجه با مشکلات همکاری ندارند و در مواقع تنش زا دچار بی تابی می‌شوند و نمی‌توانند استقامت لازم برای رویارویی با مشکلات را از خود نشان دهند.

نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که الگوهای ارتباطی گفت‌وشنود و همنوایی تأثیر مستقیم و معناداری بر انسجام زناشویی دارند. این تأثیر نشان‌دهنده اهمیت شیوه‌های ارتباطی در روابط زوجین است، به‌طوری‌که افزایش تعاملات مثبت مبتنی بر گفت‌وگو و هماهنگی می‌تواند موجب تقویت پیوندهای عاطفی و بهبود کیفیت رابطه شود. با توجه به مقدار ضریب تعیین، مولفه گفت‌وشنود ۱۳ درصد و مولفه همنوایی ۳۱ درصد از تغییرات انسجام زناشویی را تبیین می‌کنند. این موضوع بیانگر نقش برجسته‌تر مولفه همنوایی در ایجاد انسجام زناشویی است. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که توجه به تقویت مهارت‌های ارتباطی در این دو بعد، به‌ویژه در محیط‌های مشاوره‌ای، می‌تواند به‌عنوان راهبردی مؤثر برای بهبود روابط زوجین به کار گرفته شود. پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی و کارگاه‌های مشاوره‌ای متمرکز بر این الگوهای ارتباطی، به‌خصوص بر مولفه همنوایی، طراحی و اجرا شوند تا به بهبود روابط زوجین و افزایش انسجام زناشویی کمک شود.

ملاحظات اخلاقی

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دکترا و زیر نظر کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان و با کد اخلاقی به شناسه IR.IAU.KERMAN.REC.1403.053 انجام گرفته است.

مشارکت نویسندگان

حمید ملایی زرند نگارش مقاله و فرشید خسروپور ویراستاری مقاله را برعهده داشتند و سارا محمدی داده‌ها را تجزیه، تحلیل و تفسیر کرد.

References

1. Norton L, Parkinson J, Harris N, Darcy M, Hart L. Parental food communication and child eating behaviours: A systematic literature review. Health Promot J Austr. 2023;34(2):366-378.
2. Wu S, Zheng X. The Effect of Family Adaptation and Cohesion on the Well-being of Married Women: A Multiple Mediation Effect. J Gen Psychol. 2020;147(1):90-107.
3. Grigoropoulos I. The influence of family's cohesion and adaptability in family satisfaction of parents with a child with autism spectrum disorder. Psychiatriki. 2022;33(1):72-75.
4. Ganong L, Jensen T, Sanner C, Russell L, Coleman M. Stepfathers' affinity-seeking with stepchildren, stepfather-stepchild relationship quality, marital quality, and stepfamily cohesion among stepfathers and mothers. J Fam Psychol. 2019;33(5):521-531.
5. Delghandi B, Namani E. Comparing the effectiveness of structural family therapy and

mindfulness-based family therapy in cohesion and adaptability in couples with marital dissatisfaction. Heliyon. 2024;10(4):e24827.
6. Sandnes L, Uhrenfeldt L. Caring touch as communication in intensive care nursing: a qualitative study. Int J Qual Stud Health Well-being. 2024;19(1):2348891.
7. Stott D. Communication: why is this such an emotive subject? J Perioper Pract. 2011;21(7):219.
8. Forsey J, Ng S, Rowland P, Freeman R, Li C, Woods NN. The Basic Science of Patient-Physician Communication: A Critical Scoping Review. Acad Med. 2021;96(11S):S109-S118.
9. Chiao C, Lin WH, Chen YH, Yi CC. Loneliness in older parents: marital transitions, family and social connections, and separate bedrooms for sleep. BMC Geriatr. 2021;21(1):590.
10. Martínez-Pampliega A, Cormenzana S, Martín S, Navarro L. Marital functioning and treatment outcome in couples undergoing assisted reproduction. J Adv Nurs. 2019;75(2):338-347.
11. Abreu-Afonso J, Ramos MM, Queiroz-Garcia I, Leal I. How Couple's Relationship Lasts Over Time? A Model for Marital Satisfaction. Psychol Rep. 2022;125(3):1601-162.
12. Kritikos TK, Winning AM, Smith ZR, Holmbeck GN. Trajectories of Marital Satisfaction among Parents of Youth with Spina Bifida. J Pediatr Psychol. 2022;47(10):1195-1206.
13. Gao T, Liang L, Li M, Su Y, Mei S, Zhou C, Meng X. Latent transitions across perceived parental marital conflict and family cohesion profiles in high school students. Front Psychol. 2022;13:954825.
14. Ahluwalia H, Anand T, Suman LN. Marital and family therapy. Indian J Psychiatry. 2018;60(Suppl 4):S501-S505.
15. Lei A, You H, Luo B, Ren J. The associations between infertility-related stress, family adaptability and family cohesion in infertile couples. Sci Rep. 2021;11(1):24220.